Anleggsplan for friluftsliv, fysisk aktivitet, idrett og kultur

2023-2027

FÆRDER KOMMUNE
– med vind i seilene

INNHOLD

1. Dette vil Færder kommune gjøre for anleggsutviklingen **3**

Prinsipper for anleggsutvikling i Færder 4
Mål og tiltak - anleggsutvikling for egenorganisert fysisk aktivitet 6
Mål og tiltak - anleggsutvikling for friluftsliv 7
Mål og tiltak - anleggsutvikling for idrett 9
Mål og tiltak - anleggsutvikling for barnehager og skoler 10
Mål og tiltak - anleggsutvikling for kulturaktiviteter 11

2. Vedlikehold, drift og utleie av anlegg 12

Drift av anlegg 12
Utleie av anlegg 13

3. Kilder 13

1. Dette vil Færder kommune gjøre for anleggsutviklingen

I samfunnet er det generelt en langt mer stillesittende hverdag nå enn tidligere. For å oppnå Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet må det systematisk legges til rette for fysiske muligheter for bevegelse. Færder kommune må finne gode og enkle måter å legge til rette for fysisk aktivitet for innbyggerne, og prioritere at det legges til rette for fysisk aktivitet for alle uavhengig av funksjonsnivå, alder eller sosioøkonomiske utfordringer.

Færder kommune er opptatt av at innbyggerne skal ha attraktive anlegg og arenaer for å drive med idrett, egenorganisert fysisk aktivitet, friluftsliv og forskjellige kulturuttrykk. Kommunen skal bidra til anleggsutvikling for både den organiserte[1] og egenorganiserte[2] fysiske aktiviteten, samt andre kulturaktiviteter[3]. Med anleggsutvikling menes i denne planen nye anlegg og vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg. I ny anleggsplan tydeliggjøres behovet og ønsker for nye anlegg, og rehabilitering/fornyelse av gamle anlegg, gjennom å sortere etter type anlegg og bruksområder i et «prioritert anleggsprogram» og et «uprioritert anleggsprogram». Det prioriterte anleggsprogrammet lister opp anleggsprosjekter kommunen eller andre vil jobbe for at realiseres i planperioden. Det uprioriterte anleggsprogrammet viser anleggsprosjekter det er kommet ønske/idé om uten nærmere konkretisering eller prioritering. Dette kan tjene som innspill til fremtidige forvaltningsplaner og anleggsprogram. Det legges opp til at planens anleggsprogram (handlingsdel) rulleres[4] hvert år og hele planen revideres på nytt i 2027-28.

1. For eksempel idrett og organisert friluftsliv.
2. Fysisk aktivitet som drives av innbyggerne uten at aktiviteten er organisert av en forening el.
3. Kunst, teater, musikk, drama etc.
4. Plan og bygningslovens § 11-2, 3. ledd: Kommuneplaners handlingsdel skal rulleres hvert år. Selv om anleggsplanen er en temaplan og ikke følger Plan- og bygningsloven, er det hensiktsmessig at anleggsprogrammet (handlingsdelen) rulleres hvert år.

Prinsipper for anleggsutvikling i Færder

- Anlegg med en positiv miljøprofil[5], som er relevant for flere målgrupper i et folkehelseperspektiv og er tilgjengelig for alle, prioriteres.
- Universell utforming og brukervennlighet skal være sentralt i rehabilitering av eksisterende anlegg og i utvikling av nye anlegg.
- Utvikling av anlegg skjer primært i områder avsatt i kommuneplanen til denne type formål[6].
- Kommunen tilrettelegger for friluftsliv gjennom gjeldende forvaltningsplaner og andre overordnede rammer.
- Kommunen utvikler anlegg som skal bidra til god tilgang til strandsonen for allmenn bruk.
- Kommunen vedlikeholder og utvikler anlegg til egenorganisert aktivitet gjennom attraktive nærmiljøanlegg, løyper, stier og friluftslivsanlegg.
- Kommunen vedlikeholder og utvikler anlegg tilpasset organisert aktivitet gjennom flerbruksanlegg.
- Lokalisering av besøksintensive anlegg skjer i nærhet av kommunens senterstruktur og med områder med stor befolkningskonsentrasjon[7].
- Kommunen er positiv til samarbeid med andre kommuner og fylket i utviklingen av store og kostbare anlegg, som er relevante for Færder kommune og regionen.
- Kommunen legger til rette for at frivillige organisasjoner kan drive god anleggsutvikling gjennom følgende:

    - Kommunen gir råd og veiledning til frivilligheten i deres anleggsprosjekter.
    - Ønsker frivillige organisasjoner å bygge/rehabilitere egne anlegg på kommunal grunn, skal dette avklares med kommunen som grunneier. For statlig sikrede friluftsområder kreves dessuten avklaring med staten som rettighetshaver. I slike samarbeid skal det inngås avtaler mellom partene som regulerer plikter og rettigheter.
    - Kommunen kan etter søknad fra foreninger innvilge kommunal lånegaranti til anleggsutvikling. Videre kan kommunen også etter søknad innvilge lånegaranti til mellomfinansiering av spillemidler og momskompensasjon.

5. Miljøhensyn som trafikksikker adkomst, støyhensyn og andre type forurensning vektlegges ved prioritering av alle typer anlegg.
6. Spørsmål om behov for eventuell omregulering avklares i den enkelte sak.
7. I samsvar med kommuneplanens arealstrategi. En slik lokalisering har stor klimaeffekt, samtidig som det bygger opp under kommunens senterstruktur.

- Kommunen kan etter søknad fra foreninger forskuttere inntil 85% av omsøkte spillemidler til anleggsutvikling[8].
- For nye søknader om spillemidler til anleggsutvikling prioriteres søknader fra frivillige organisasjoner før kommunens. Dette for å avkorte ventetiden på spillemidler for frivilligheten.
- Kommunen gir tilskudd etter gjeldende retningslinjer til prosjektering og rehabilitering av anlegg.

- Kommunen ønsker samarbeid med frivilligheten i utviklingen og drift av anlegg, og skal aktivt søke eksterne midler til anleggsutvikling.
- Eierskap og drift av spesialanlegg skal primært ligge hos brukerne – frivillige organisasjoner.
- Kommunen tilbyr utleie av kommunale anlegg, bygninger og uteområder tilpasset et mangfold av aktiviteter.

Prinsippene ligger til grunn for anleggsplanens mål og tiltak innen egenorganisert fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og kultur. Planens mål er koblet til kommuneplanens samfunnsdels delmål innen kultur, idrett og friluftsliv. Flere tiltak søkes gjennomført i samarbeid med lag og foreninger og kan finansieres med egne midler[9], spillemidler og gjennom søknader til eksterne fond og stiftelser. Samskaping rundt anleggsutviklingen gir gode synergieffekter og kan føre til at flere anleggsprosjekter blir realisert. Videre presenteres kommunens prioriterte anleggsprosjekter for planperioden. Dette gjelder også prosjekter der kommunen kan bli mer involvert utover prinsippene for anleggsutvikling. Innspilte prioriterte anleggsprosjekter fra lag, foreninger og andre er listet opp i anleggsprogrammet .

8. Vedtak i Formannskapet sak 123/18.
9. Prioriterte anleggsmål innarbeides prosjektvis i Utfordringsdokumentet.

Mål og tiltak **- anleggsutvikling for egenorganisert fysisk aktivitet**

Mål
Anleggsutvikling for egenorganisert fysisk aktivitet skal bidra til et bredt spekter av aktivitetsmuligheter i nærmiljøene.

Bakgrunn for målet
I følge tall fra Statistisk sentralbyrå driver 79% av den aktive befolkningen over 15 år med egenorganisert fysisk aktivitet. Den egenorganiserte aktivitetsformen er en voksende trend i samfunnet. I følge Tverga[10] sorterer disse aktivitetene under «lifestyle sports» som for eksempel brettaktiviteter, nyere sykkelaktiviteter, street/breakdance, tricking, parkour etc. Innenfor begrepet «ikke tradisjonell» inngår også en del aktiviteter som gjerne defineres som friluftsliv, for eksempel elvepadling, kiting og stisykling. Dette gjelder også aktiviteter som kan omtales som ikke tradisjonelle mosjonsaktiviteter, for eksempel trening i offentlige utendørs treningsparker og andre typer nærmiljøanlegg. Egenorganisert aktivitet kan også innbefatte bruk av anlegg til «løkkeaktiviteter» som fotball, sandvolleyball og basketball, og turgåing, jogging med mer. Terskelen for å bli med på egenorganisert aktivitet er lavere enn for organisert aktivitet i lag og foreninger. På den måten kan inaktive mennesker, som har et stort utbytte av å komme i aktivitet, nås i større grad. Samtidig er et egenorganisert tilbud ofte mindre økonomisk krevende for den enkelte. I denne planen omtales friluftslivsaktiviteter for seg selv.

I løpet av planperioden vil Færder kommune basert på kunnskapsgrunnlaget og innspill til planen prioritere følgende tiltak:

- Videreutvikle motorikkhallen på Labakken skole i samspill med brukerne.
- Bidra til videreutvikling av Korketrekkeren som helårsanlegg for aking og skileik om vinteren.
- Videreutvikle frisbeegolfbanen på Borgheim.
- Rehabilitere og oppgradere prioriterte nærmiljøanlegg.
- Det utarbeides et forslag til plassering av én til tre sentrumsnære aktivitetspark med for eksempel anlegg for skate/sparkesykkel/sykkel, streetbasket, klatring, trampoliner, amfi og lekeapparater etc.

10. https://tverga.no/om-tverga/egenorganisert-aktivitet/

Mål og tiltak **- anleggsutvikling for friluftsliv**

Mål
Anleggsutvikling for friluftsliv skal bidra til å tilrettelegge for fysisk aktivitet, naturopplevelser og rekreasjon for alle, både i skog, strandsone og skjærgård.

Bakgrunn for målet
Hovedmålsettingen i nasjonal friluftslivspolitikk er at en stor del av befolkningen driver jevnlig med friluftsliv, og friluftsliv i nærmiljøet prioriteres i det offentlige friluftslivsarbeidet. Dette innebærer at friluftsliv i og ved byer og tettsteder skal prioriteres i tilskuddsordninger til tilrettelegging for friluftsliv, i sikring av friluftslivsområder og i friluftslivsarbeidet ellers. Kulturminner skal synliggjøres og formidles som opplevelsesverdi og motivasjonsfaktor i friluftsliv. Avstanden fra bosted til nærmeste turmulighet er avgjørende for om folk tar del i friluftslivet i hverdagen. Færder kommunes største utfordring for god helse i befolkningen er sosial ulikhet i helse og psykisk uhelse. Ett av tiltakene i arbeidet for å styrke folkehelsen er å øke den jevnlige fysiske aktiviteten i befolkningen. Friluftsliv er den vanligste formen for fysisk aktivitet i Norge. Hele 61 prosent oppgir at fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet er den formen for fysisk aktivitet de kunne tenke seg å gjøre mer av i fremtiden. Egenorganisert fysisk aktivitet som friluftsliv når ofte grupper som den organiserte idretten ikke når, og friluftslivsaktiviteter har en jevnere fordeling i deltakelse i befolkningen. Dette innebærer at deltakelsen i friluftsliv er stor i alle sosiale lag i befolkningen. Satsing på friluftsliv er derfor sentralt i nasjonalt folkehelsearbeid. Viktigheten av grønne utearealer ved skoler og barnehager vektlegges og skoler oppfordres til å være bevisst på å bruke grønne områder som egner seg til friluftsliv og som læringsarena.

I løpet av planperioden vil Færder kommune basert på kunnskapsgrunnlaget, eksisterende rammer og nye forvaltningsplaner for friluftsliv og innspill til planen prioritere følgende:

- Videreføre arbeidet med sikring av friluftsområder gjennom kjøp og avtaler, som grunnlag for tilrettelegging for allmennhetens friluftsliv.
- Utarbeide forvaltningsplaner for sikrede friluftsområder med prioriterte tiltak for det enkelte område.

- Etablere flere hvileplasser på sentrumsnære turstier.
- Vurdere å etablere flere sosiale møteplasser med f. eks. sitte-grupper, gapahuker og bålplasser.
- Videreføre arbeidet med merking/skilting av stier og informasjon om turmuligheter.
- Følge opp og fornye skjøtselsavtaler for løyper og stier med lag og foreninger.
- Rehabilitere lysløypene i kommunen.
- Bidra til at det blir etablert et regionalt kajakksenter på Fjærholmen.
- Bidra til tilrettelegging av Padleleden i samarbeid med fylkes-kommunen.
- Støtte opp under fylkeskommunens Ferdselsåreprosjekt.
- Vurdere etablering av en ny badebinge i samarbeid med bruker-organisasjonene.
- Bidra med informasjon om lovverk og om potensielle eiendom-mer i Turistforeningens arbeid med å etablere en turisthytte i kommunen.
- Vurdere mulighetene for etablering av et stupetårn.
- Utrede mulig etablering av en offentlig badstue.

Mål og tiltak **- anleggsutvikling for idrett**

Mål
Anleggsutviklingen skal bidra til god anleggskapasitet for den organiserte idrettsaktiviteten.

Bakgrunn for målet
Idrett er en viktig for svært mange. Deltakelse i idrett og fysisk aktivitet er en kilde til glede, overskudd og mestring. Idrett handler også om sosiale fellesskap, om gode oppvekstsvilkår og om god helse. Idrettens fremste bidrag til folkehelsen er den omfattende daglige aktiviteten som foregår i lagene. Befolkningen har i dag en mer stillesittende hverdag enn tidligere og den generelle hverdagsaktiviteten har gått ned. Da blir den organiserte idrettsaktiviteten et viktig bidrag til det forebyggende helsearbeidet. Anleggsutbygging bør i særlig grad reflektere behovene til de prioriterte målgruppene for den statlige idrettspolitikken: barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. I Færder kommune driver en stor andel av den idrettsaktive befolkningen med hallaktivitet og det er avgjørende at hallkapasiteten møter etterspørselen så langt som mulig. I tillegg er nok hallkapasitet viktig for å kunne aktivisere inaktive og nye brukergrupper og aktiviteter.

I løpet av planperioden vil Færder kommune basert på kunnskapsgrunnlaget og innspill til planen prioritere følgende tiltak:

- Arbeidet med en ny svømmehall i samarbeid med Tønsberg kommune prioriteres.
- Rehabilitere Wilhelmsenhallen og vurdere flere bruksmuligheter i hallen.
- Rehabilitere kunstgressbane 2 i Teie idrettspark og syver kunstgressbane ved Teigar ungdomsskole.
- Vurdere rehabilitering av kunstgressbane 2 på Ormelet.
- Vurdere behovet for å rehabilitere/utbedre gulvdekket i Nøtterøyhallen.
- Bidra etter behov i Tønsberg kommunes utredning for tak og vegger tilknyttet Maier arena.
- Det utredes muligheter for bane(r) for padeltennis i kommunen i samarbeid med frivilligheten/private med kompetanse på padeltennis .

Mål og tiltak **- anleggsutvikling for barnehager og skoler**

Mål
Anleggsutviklingen i barnehager og på skoler skal bidra til at barn og unge opplever trygghet, mestring, utvikling og læring.

Bakgrunn for målet
Barns behov for lek og å bruke kroppen skal det legges til rette for i barnehagene og på skolene i Færder kommune. Uteområdene og tilgang på naturopplevelser er viktige faktorer for å sikre dette. Gode vaner knyttet til fysisk aktivitet starter tidlig og her har kommunen en glimrende anledning til å fremme gode vaner gjennom attraktive og gode anlegg som stimulerer leken og lysten til å være i fysisk aktivitet. Anlegg ved skoler og barnehager er også viktige for egenorganisert aktivitet på fritiden.

I løpet av planperioden vil Færder kommune basert på kunnskapsgrunnlaget og innspill til planen prioritere følgende tiltak:

- Kartlegge og prioritere nødvendige oppgraderinger av uteområder ved skoler og barnehager basert på innmeldte behov.
- Vurdere gjennomføring av en kvalitativ kartlegging av behovet for oppgradering av uteområder ved flere barnehager og skoler.

Mål og tiltak **- anleggsutvikling for kulturaktiviteter**

Mål
Anleggsutvikling for kulturaktiviteter skal bidra til et kulturtilbud tilpasset og tilgjengelig for alle, med gode møteplasser i det offentlige rom.

Bakgrunn for målet
Kulturlivet for uten idrett og friluftsliv er viktig for mange mennesker i alle aldre. Dette gjelder både gjennom tilbud i barnehagen, skolen, skolefritidsordningen og kulturskolen, og tilbudene gjennom ulike foreninger. Barn og unge har rett til ytrings- og informasjonsfrihet, kulturell deltaking og utdanning gjennom internasjonale konvensjoner, som Norge er bundet av. I Færder kommune er det mange tilbud på fritiden for innbyggerne innen kultur, kunst og kultur – for de fleste aldere. Tilbudene trenger anlegg og bygg som er tilrettelagt og oppdatert for aktivitetene, slik at disse blir så gode og attraktive som mulig for befolkningen. Forskning viser at det å oppleve kunst og kultur kan ha betydning for både den generelle helsen, for den psykiske helsen, følelsen av velvære og å oppleve å ha livskvalitet. Kulturaktiviteter er en viktig sosial ressurs som skaper sosiale fellesskap, identitet og tilhørighet, og kan på den måten motvirke utenforskap og ensomhet. Dette fordrer at tilbudene er tilgjengelig for alle.

I løpet av planperioden vil Færder kommune basert på kunnskapsgrunnlaget og innspill til planen prioritere følgende tiltak:

- Ferdigstille kulturscenen på Tjøme ungdomsskole.
- Bidra til at kommunalt utleie av bygg og anlegg tilfredsstiller kulturaktivitetenes behov så langt som mulig.
- Bidra som eier til at bibliotekene i Tønsberg og på Tjøme utvikles videre i tråd med publikums behov, og at tilbudene ved bibliotekene er relevante for kommunens innbyggere.

Vedlagt planen følger et anleggsprogram med prioriterte og uprioriterte anleggsprosjekter i perioden 2023-2027. Listen inneholder også kulturbygg.

2. Vedlikehold, drift og utleie av anlegg

Drift av anlegg

Færder kommune har et godt samarbeid med flere frivillige lag og foreninger om vedlikehold og drift at forskjellige anlegg. Innen friluftslivet samarbeider kommunen med Oslofjordens Friluftsråd, DNT Tønsberg og Omegn, Tømmerholt IL v/Løypelaget, Løypegutta på Tjøme, Rotary, Lions, Mellem-Bolærens Venner, Fulehuks Venner med flere om skjøtsel og vedlikehold av hytter, stier og løyper. Videre har kommunen et samarbeid med Teie idrettsforening og Tjøme idrettslag om drift av kunstgressbaner på Teie og Ormelet. Historielagene, interessegrupper, velforeninger, idrettslag og båtforeningene har inngått avtale med kommunen om drift og vedlikehold av bygninger, brygger, campingplasser på Fjærholmen og Øra og andre anlegg eid av kommunen. Dette samarbeidet er det viktig å ta vare på og utvikle videre gjennom gode avtaler med frivilligheten. Skjærgårdstjenesten, Færder enhet, er et samarbeid mellom Færder, Tønsberg og Sandefjord kommuner, fylkeskommunen, Oslofjordens Friluftsråd og staten. Sentrale oppgaver for Skjærgårdtjenesten er renovasjon i sesongen, strandrydding om våren, vedlikehold og skjøtsel av offentlig eide friluftsområder langs kysten (avfallsstativ, brygger, toalettanlegg, badebøyer etc.), informasjons- og holdningsskapende arbeid rettet mot brukere av skjærgården og oppsynsoppgaver i naturvernområder.

Færder kommune bidrar årlig med ressurser knyttet til drift og vedlikehold av anlegg, uteområder, lokaler og bygninger til fysisk aktivitet og kulturuttrykk.

Utleie av anlegg

Fra og med 1. januar 2020 har Færder kommune tatt i bruk et nytt utleiesystem, BookUp. BookUp er en portal for utleie av kommunale idrettshaller og skolelokaler. Dette er et utleiesystem som omfatter så vel fast utleie, som enkeltvis utleie og kan inkludere også utleie med overnatting i skolelokaler og gymsaler. BookUp kan videre også administrere utleie av alle kommunens lokaler og uteområder til frivilligheten og privatpersoner.

Det er etterspørsel om leie av lokaler på dagtid til fysisk aktivitet og sosiale møteplasser, for eksempel til en seniorgruppe. I Færder kommune er det flere egnede lokaler til aktivitetene det er ønske om og det skal kartlegges ytterligere lokasjoner for dette. Det finnes også gode lokaler til formålet eid av lag og foreninger.

I Færder kommune leier lag og foreninger lokaler i idrettshallene gratis til fast aktivitet for barn og unge på ukedager. Lokale lag og foreninger leier skolelokaler gratis til faste ukentlige aktiviteter. Færder frivillig sentrals lokaler, inklusive Aktiviteten på Teie, leies ut gratis til lag og foreninger.

3. Kilder

Kildeliste finnes i anleggsplanens medfølgende kunnskapsgrunnlag.

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.færder.kommune.no

Kommune nr.: 3811 | Org.nr 817 263 992

FÆRDER KOMMUNE
– med vind i seilene